

PLANPROGRAM KULTURMINNEPLAN FOR SORTLAND KOMMUNE

Minnelunden/ Sortland kommunes tusenårssted

Kulturfabrikken Sortland KF 2017

Politisk forankring og begrunnelse

Det gjeldende nasjonale målet for kulturminneforvaltning er formulert slik:

”Mangfaldet av kulturminne og kulturmiljø skal forvaltas og takas vare på som bruksressursar, og som grunnlag for kunnskap, oppleving og verdiskaping. Eit representativt utval av kulturminne og kulturmiljø skal takast vare på i eit langsiktig perspektiv.”(Prop 1 S 2009 – 2010)

Riksantikvaren og Nordland fylkeskommune anmoder kommunene om å utarbeide kulturminneplaner.

I Sortland er utarbeidelse av *Kulturminneplan for Sortland* tatt med i planstrategien for Sortland, som fremmes for politisk behandling 23.02.17. Det er her forutsatt at planen skal være en kommunedelplan, og følge de krav som dette innebærer i henhold til plan- og bygningsloven i tillegg til at føringene i Kulturminneloven skal ligge til grunn.

Sortland kommune har i dag ingen kulturminneplan, og dersom kommunen skal ha et operativt, retningsgivende styrings- og beslutningsgrunnlag for videre utvikling av kulturminneområdet som viktige element i bygging av Sortlandssamfunnet, vil en kulturminneplan være en av flere forutsetninger i det videre arbeidet.

Arbeidet med en kulturminneplan for Sortland vil også sees i sammenheng med den pågående prosessen med ny arealplan for kommunen, og øvrig lovverk som berører kulturminner. Kulturminnene i Sortland kan knyttes til utviklingen av et lokalsamfunn som er basert på allsidighet innenfor industri, jordbruk, fiske, skoleutvikling, administrasjon etc. Kulturminner har også vist seg verdifulle i sammenheng med friluftsliv og skoleundervisning, og dette potensialet er på langt nær utnyttet.

Fra slåttedugnad i Kjerringnesdalen

Mye kartlagt og registrert men ingen plan

I Sortland kommune har det vært gjennomført kartlegginger og registreringer av kulturminner fra slutten av 1800-tallet og fram til i dag. Her kan blant annet nevnes:

Kulturminneregistreringer som er foretatt:

- Verna trehusbebyggelse i sentrum (Byplan for Sortland)
- SEFRAK-registreringer www.miljostatus.no
- Arkeologiske registreringer lagt inn på www.kulturminnesok.no

- Registreringer foretatt av Olaus M. Nicolaisen på slutten av 1800-tallet ; pionerinnsats i nordnorsk sammenheng (gjelder særlig gravminner)
- Sametinget og Nordland fylkeskommune har gjennomført flere avgrensede registreringer i de siste årene, bl.a. på Eidsfjord vestsida.
- «Møte med Vesterålen»-serien og «Fotefar mot Nord»

I tillegg har andre initiativ og prosjekter gitt verdifull oversikt:

- Gårds- og slektshistorie i Sortland, bind 1 – 5.(Johan Borgos og Asmund Andreassen/ Sortland Museum), samt Sortland Historie, bind 1 (generell historie fra de eldste tider og til ca. 1720)
- Historisk årbok for Sortland 1985-2015: 22 utgaver (Sortland Historielag)
- Registrering av båter, bruk og motorer igangsatt (Sortland Kystlag)
- Lokalhistorisk fotosamling som Museum Nord forvalter for Sortland kommune (her inngår også Skjegstad/ Grindstein-samlinga)
- Muntlig minneinnsamlinger i form av intervjuer
- Diverse utgivelser i privat regi: Aslaug Holten Aspen: «Sortland tettsted 1900-1940»; Alf Oxem: «Fra gård til by», diverse bedriftshistorie-utgivelser for apotek, trafikk, meieri, hermetikkfabrikk, kraftlag, entreprenørvirksomhet etc.)

Kommunale planer utarbeidet som også omhandler kulturminner:

- Kommunedelplan "Idrett, fysisk aktivitet og naturopplevelser 2014 – 2017" (revisjon av planen påbegynt)
- Byplan for Sortland
- Arealplan og reguleringsplaner
- Strategiplan for Kulturfabrikken Sortland KF

Dette er et omfattende materiale og ikke alt kan eller skal vernes. Et hensiktsmessig vern må ta utgangspunkt i prioritering som bygger på verdivurdering. De kulturminnene som har vern etter Kulturminneloven er primært et ansvar for nasjonal og regional vernemyndighet, men det er åpent for innspill forankret i lokale interesser. Sortland er imidlertid også rik på kulturminner som ikke har formelt vern. Her er det primært kommunens ansvar og frihet til å foreta verdivurdering og eventuelt gi vern gjennom f.eks Plan- og bygningsloven og samarbeid med Museum Nord. Behovet for en slik verdivurdering er viktig for å kunne utarbeide forvaltningsplan/handlingsplan for lokale kulturminner, samt plan og for skjøtsel og formidling. Det vil også være naturlig å rullere en kulturminneplan.

Organisering av arbeidet i kommunen

Planarbeidet gjennomføres av en tverrfaglig arbeidsgruppe, og skal endelig godkjennes av kommunestyret.

Arbeidsgruppa vil bestå av følgende:

Museum Nord, v/Åsa Elstad, enhetsleder Sortland
 Museum Nord, v/Brynjar Pettersen, avdelingsdirektør
 Teknisk og service – 1 representant
 Innleid konsulent i ca. 10 % stilling:

Kulturfabrikken Sortland KF - 1 representant (koordinator)

Sortland Historielag – 1 representant

Aktuelle medspillere i arbeidsgruppa:

Sortland Kystlag og andre lag og foreninger som har kulturminnevern og formidling som målsetting.

Personer med lokalhistorisk kunnskap fra ulike lag og foreninger og fra de ulike geografiske områdene i kommunen

Personer som kan gi rådgivning og kvalitetssikre arbeidet underveis i prosessen.

Framdriftsplan

TILTAK	BESKRIVELSE	2017	2018	2019	RULLERING
1. Videreutvikle planprogram	Beskrive ansvar, arbeidsmøter og milepeler	—			
2. Oversikt registrerte/andre mulige kulturminner	Analyse av registrerte kulturminner	———			
3. Valg av aktuelle dataprogram. Vurdere herunder samtidig en virtuell løsning.	Gjennomføres av planavdelinga	—			
4. - Kulturminnenes betydning for Sortlandssamfunnet – målsetting og verdivurdering. - Formidling/ åpne foredrag i samarbeid med Museum Nord	Drøftinger med målgrupper i de ulike bygdene og Interessegrupper (Vesterålen Turlag, næringsliv/reiseliv osv) - Temaforedrag (eks. ulike tidsepoker knyttet til lokale hendelser)	---- -----	-- -----		
5. Forslag til plan	Utarbeide dokument til politisk behandling		———	-	
6. Politisk behandling	Sortlandkommunestyre - behandling vår 2018				
8. Kursing, vedlikehold av kulturminner og justering av plan/handlingsplan	Fortløpende Kursing på ulike nivåer ,eks. Saksbehandling og verdivurdering			———	———
9. Finansiering	Fortløpende	———	———	———	———

Finansieringsplan

(Gjelder pkt. 1 – 6 i fremdriftsplanen)

Budsjett

Kjøp av konsulentteneste	150 000,-
Møteutgifter	24 000,- 1)
Reiseutgifter	20 000,-
<u>Administrative utgifter</u>	<u>90 000,- 2)</u>
Sum utgifter	<u>284 000,-</u>

1) Her inngår også honorar og reise ved bruk av eksterne foredragsholdere

2) I administrative utgifter ligger arbeidsinnsats for kommunens ansatte, kontorutgifter, leie lokaler, trykking og mangfoldiggjøring av plan til kommunestyret.

Finansiering

Sortland kommune	184 000,-
<u>Riksantikvaren/søkte prosjektmidler</u>	<u>100 000,-</u>
Sum finansiering	<u>284 000,-</u>